

Motion till riksdagen

1987/88:Jo34

av Mats O Karlsson (s)

med anledning av prop. 1987/88:85
om miljöpolitiken inför 1990-talet

I propositionen behandlas bl. a. frågan om säkerställande av naturvårdsobjekt. Den upptogs till behandling i en fyrpartimotion, 1980/81:1358, med bl. a. Nils Hjorth (s) i Österbybruk som undertecknare, där inledningsvis anfördes följande:

Vårt land utsätts för en alltmer genomgripande och oåterkallelig natur-exploatering. Säkerställandet av natur- och landskapsvärden – kulturella, vetenskapliga och friluftsbetonade – är därför av central betydelse. Hastigheten i den omvandling som sker ger problemet en alldeles speciell karaktär: behövliga skyddsåtgärder kan ej uppskjutas utan att definitiva förluster riskeras; dagens ställningstaganden får mycket långsiktiga effekter, ibland för all överskådlig framtid. Detta komprimerar i tiden behovet av såväl arbetskraft för uppgifterna som en lösning av frågan om markägarersättningar.

Denna beskrivning är lika relevant i dag som för sju år sedan. I motionen underströks särskilt problemet med markägarersättningar. De skall enligt gällande lag vid bildande av bl. a. naturreservat normalt utbetalas som engångsbelopp. Finansiellt är svårigheten således att avgörandet i bevarandefrågor måste koncentreras till de närmaste åren. Om markägarersättningar helt skall betalas ut under samma korta tid är risken stor att bevarandemålet sätts lägre än eljest skulle bli fallet. Visserligen har anslaget för inköp av mark fördubblats sedan 1980, men även 40 milj. kr. per år är otillräckligt med hänsyn till de stora arealer av bl. a. urskog som behöver skyddas.

En omedelbar kostnadstäckning är också ur saklig synvinkel i många fall obefogad. Markägarersättningar har ofta karaktären av investeringskostnader för objekt med i princip obegränsad livslängd, t. ex. ett urskogsartat område. Det vore därför befogat om objekten "amorterades" under relativt lång tid.

I fråga om intrångsersättning borde lösningen vara relativt enkel: det borde bli möjligt att i normala reservatsärenden ersätta markägaren med ett årligt belopp, vilket binds till fastigheten och utgår under mycket lång tid. Därigenom periodiseras samhällets kostnader på ett korrekt sätt samtidigt som ersättningen får samma karaktär som intrånget. Även i fråga om inlösen borde ersättningen kunna periodiseras, vilket kan vara till fördel även för markägaren. Dock måste denne vid inlösen ha kvar rätten att alternativt begära engångsersättning.

Jordbruksutskottet framhöll i sitt betänkande 1981/82:15 att det i första hand borde ankomma på naturvårdsverket att ta initiativ till förändringar i ersättningssystemet.

Mot. 1987/88
Jo34

Något sådant har dock såvitt känt inte tagits. Med hänsyn till det stora behovet att säkerställa mark för naturvård och det begränsade statsfinansiella utrymmet vore det mycket angeläget att kunna sprida ut kostnaderna på även de framtida generationer skattebetalare som får nytta av marken i fråga.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av formerna för säkerställande av naturvårdsobjekt.

Stockholm den 4 april 1988

Mats O Karlsson (s)